AKADEMIA HUMANISTYCZNO EKONOMICZNA ŁÓDŹ

SZTUCZNA INTELIGENCJA - projekt

ADRIAN LEŚNIAK

Nr indeksu: 154256

Wydział Techniki i Informatyki

Grupa: D1 Informatyka

Semestr 7, 2024/2025 r.

Spis tre**ś**ci

1. WSTĘP	3
2. REALIZACJA PROJEKTU	4
2.1 Wybór, załadowanie i przygotowanie danych	
2.2 Eksploracja danych	
2.3 Budowa modelu	
2.4 Trenowanie modelu	
2.5 Ocena skuteczności modelu i analiza wyników	
3. WNIOSKI	

1. WSTĘP

Opis wybranego problemu

Ceny nieruchomości są istotnym wskaźnikiem ekonomicznym, podlegającym dynamicznym zmianom. Z tego powodu stworzono projekt, którego przedmiotem jest budowa sztucznej sieci neuronowej (SNN) do przewidywania cen nieruchomości w Polsce, w oparciu o takie cechy jak lokalizacja (szerokość i długość geograficzna), liczba pokoi, powierzchnia, piętro oraz rok budowy. Wybrany problem jest zadaniem regresji, w którym chcemy przewidzieć wartość ciągłą (cenę) na podstawie zbioru cech.

Celem projektu jest stworzenie modelu ułatwiającego proces decyzyjny dla:

- Inwestorów, którzy chca ocenić opłacalność inwestycji.
- Deweloperów, którzy planują nowe projekty.
- Osób prywatnych, podejmujących decyzje o zakupie lub sprzedaży nieruchomości.
- Instytucji finansowych, oceniających ryzyko kredytowe.

Do realizacji projektu wykorzystano zbiór danych z platformy Kaggle

("<u>www.kaggle.com/datasets/dawidcegielski/house-prices-in-poland</u>"), zawierający informacje o cenach mieszkań w Polsce z lutego 2021 roku. Dane, pochodzące z ogłoszeń internetowych, wymagały dalszej obróbki i przygotowania do analizy.

Opis zbioru danych:

- address: Pełny adres nieruchomości.
- citv: Miasto, w którym znajduje się nieruchomość (Warszawa, Kraków, Poznań).
- floor: Numer pietra, na którym zlokalizowane jest mieszkanie.
- id: Unikalny identyfikator ogłoszenia.
- latitude: Szerokość geograficzna nieruchomości.
- longitude: Długość geograficzna nieruchomości.
- price: Cena mieszkania w polskich złotych (PLN) zmienna docelowa.
- rooms: Liczba pokoi w mieszkaniu.
- sq: Powierzchnia mieszkania w metrach kwadratowych.
- year: Rok budowy budynku lub mieszkania.

Dane, pozyskane z ogłoszeń internetowych, są wstępnie oczyszczone, ale wymagają dalszej obróbki, w tym m.in. normalizacji zmiennych numerycznych. Wybrany zbiór, dzięki aktualności, reprezentatywności (trzy duże miasta) i szczegółowości (dane geograficzne, metraż, liczba pokoi), jest adekwatny do analizy czynników wpływających na ceny nieruchomości.

Cel i zakres projektu

Celem projektu jest zbudowanie zaawansowanego modelu sztucznej inteligencji (SNN) do predykcji cen mieszkań, z wykorzystaniem głębokiego uczenia maszynowego.

Zakres projektu obejmuje:

- Przygotowanie danych: Augmentacja i normalizację danych.
- Eksploracja danych: Analiza cech i ich wpływu na ceny nieruchomości.

- **Projektowanie architektury sieci neuronowej** (MLP): Wybór odpowiedniej struktury modelu regresyjnego.
- Trening modelu: Dopasowanie parametrów modelu do danych treningowych.
- **Ewaluacja i analiza wyników**: Ocena jakości modelu na zbiorze testowym oraz analiza błędów predykcji.

Uzasadnienie Badania Problemu

Prognozowanie cen nieruchomości jest kluczowe dla inwestycji, planowania urbanistycznego i oceny ryzyka kredytowego. Dokładne prognozy wspierają inwestorów, władze lokalne i instytucje finansowe, a analiza rynku pozwala lepiej zrozumieć mechanizmy ekonomiczne. Sztuczne sieci neuronowe (SNN) zostały wybrane ze względu na zdolność do modelowania złożonych, nieliniowych zależności. Projekt rozwija umiejętności w zakresie przetwarzania danych, budowy i trenowania SNN oraz analizy efektywności uczenia maszynowego na rzeczywistych danych.

2. REALIZACJA PROJEKTU

2.1 Wybór, załadowanie i przygotowanie danych

W ramach realizacji projektu użyto zbioru danych zawierającego informacje o nieruchomościach. Dane zostały załadowane z pliku "housing_data.csv" przy użyciu biblioteki Pandas, co umożliwiło ich wstępną analizę oraz manipulację. Główne kroki procesu przygotowania danych obejmowały:

1. Określenie cech i celu:

 Zdefiniowano cechy wejściowe, tj. 'latitude' (szerokość geograficzna), 'longitude' (długość geograficzna), 'floor' (piętro), 'rooms' (liczba pokoi), 'sq' (powierzchnia w metrach kwadratowych) oraz 'year' (rok budowy).
 Zmienną docelową była 'price' (cena).

2. Weryfikacja brakujących wartości:

 Użyto funkcji isnull() w celu zidentyfikowania brakujących wartości w cechach i celu. Dla zbioru danych, w którym brakowało wartości, usunięto niekompletne rekordy za pomocą metody dropna().

3. Usunięcie wartości odstających:

 Wartości odstające w zmiennej price (powyżej 99. percentyla) zostały usunięte, co poprawiło jakość danych do modelowania. Dystrybucję przed i po usunięciu outlierów przedstawiono za pomocą histogramów.

4. Skalowanie cech:

 Dane wejściowe i zmienna docelowa zostały przeskalowane do zakresu [0, 1] przy użyciu funkcji MinMaxScaler z biblioteki scikit-learn. Skalowanie umożliwiło redukcję wpływu jednostek miar na wyniki modelowania.

5. Podział danych na zbiory uczący i testowy:

 Dane zostały podzielone w stosunku 80:20 na zbiór uczący i testowy przy użyciu funkcji train_test_split. Podział z zachowaniem losowości pozwolił na ocenę modelu na nieznanych danych testowych.

- **Zbiór treningowy**: X_train.shape, y_train.shape
- **Zbiór testowy -** : X_test.shape, y_test.shape

```
Data saved in ./data
Rozmiar zbioru treningowego: (18820, 6)
Rozmiar zbioru testowego: (4705, 6)
```

6. Zapisywanie danych:

• Przekształcone dane wejściowe, zmienne docelowe oraz skalery zapisano w folderach projektowych, co umożliwiło ich późniejsze wykorzystanie.

2.2 Eksploracja danych

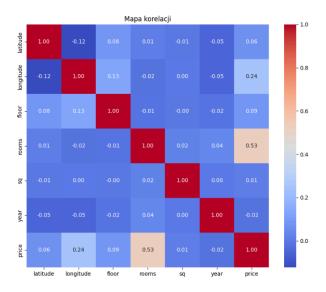
Eksploracja danych miała na celu lepsze zrozumienie zależności między cechami a zmienną docelową oraz identyfikację potencjalnych problemów. W tym celu wykonano następujące analizy:

1. Statystyki opisowe:

```
data | descriptive.stats.csv | data | latitude,longitude,floor,rooms,sq,year,price | count,23525.0,23525.0,23525.0,23525.0,23525.0,23525.0 | count,23525.0,23525.0,23525.0,23525.0 | count,23525.0,23525.0,23525.0,23525.0 | count,23525.0,23525.0,23525.0 | count,23525.0,23525.0,23525.0 | count,23525.0,23525.0,23525.0 | count,23525.0 | c
```

 Podsumowanie statystyczne (średnia, mediana, kwartyle, odchylenie standardowe) wszystkich cech i zmiennej price zostało zapisane w descriptive_stats.csv. Analiza wykazała zróżnicowanie danych, zwłaszcza dla price, co uzasadniło usunięcie wartości odstających.

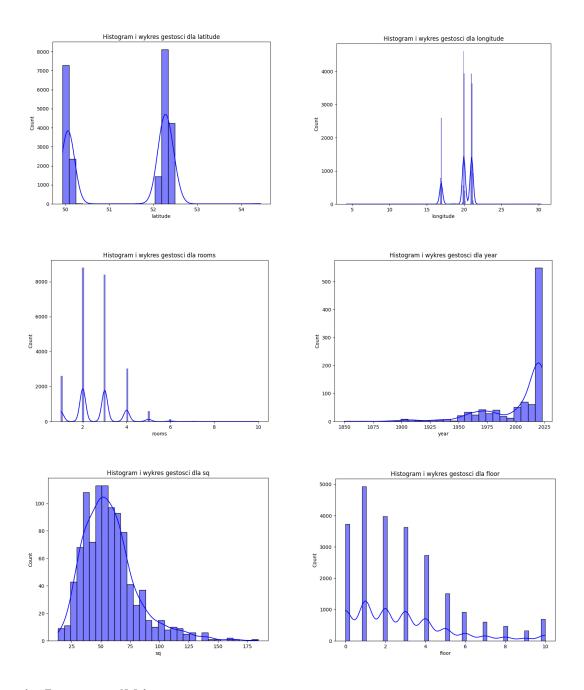
2. Mapa korelacji:

 Mapa korelacji ujawniła silną zależność między sq (powierzchnia) i price (cena), natomiast latitude i longitude miały mniejszy wpływ na price.

3. Histogramy cech:

 Dla każdej cechy przygotowano histogramy z wykresem gęstości, co pozwoliło na lepszą wizualizację rozkładu danych. Wyniki ukazały zróżnicowaną dystrybucję cech, np. równomierny rozkład dla 'rooms' w porównaniu z rozkładem 'floor', który był bardziej asymetryczny.

4. Losowe próbki:

 Wybrano trzy losowe próbki ze zbioru uczącego w celu ich analizy. Wyniki zapisano w pliku "random_samples.csv", co umożliwiło weryfikację przekształconych danych.

Dzięki przeprowadzonej eksploracji danych zidentyfikowano istotne aspekty wpływające na modelowanie, w tym potencjalne problemy z jakością danych, oraz stworzono solidną podstawę do dalszej analizy i budowy modeli.

2.3 Budowa modelu

Layer (type)	Output Shape	Param #	Layer (type)	Output Shape	Param #
dense (Dense)	(None, 256)	1,792	conv1d (Conv1D)	(None, 4, 32)	128
batch_normalization (BatchNormalization)	(None, 256)	1,024	max_pooling1d (MaxPooling1D)	(None, 2, 32)	
	.		dropout_3 (Dropout)	(None, 2, 32)	
dropout (Dropout)	(None, 256)	0	flatten (Flatten)	(None, 64)	0
dense_1 (Dense)	(None, 128)	32,896	dense_4 (Dense)	(None, 128)	
batch_normalization_1 (BatchNormalization)	(None, 128)	512	batch_normalization_3 (BatchNormalization)	(None, 128)	512
dropout_1 (Dropout)	(None, 128)	0	dropout_4 (Dropout)	(None, 128)	
dense_2 (Dense)	(None, 64)	8,256	dense_5 (Dense)	(None, 64)	
batch_normalization_2 (BatchNormalization)	(None, 64)	256	batch_normalization_4 (BatchNormalization)	(None, 64)	
dropout_2 (Dropout)	(None, 64)	0	dropout_5 (Dropout)	(None, 64)	
dense_3 (Dense)	(None, 1)	65	dense_6 (Dense)	(None, 1)	

Architektura - sieci neuronowe.

Model: Dense (MLP)

• Typ Sieci: Wielowarstwowy Perceptron (MLP)

• Liczba Parametrów: 44,801

• Struktura Warstw:

o Warstwa wejściowa: 256 neuronów, ReLU

Warstwy ukryte:

■ Pierwsza warstwa: 128 neuronów, aktywacja ReLU

Druga warstwa: 64 neurony, aktywacja ReLU

• Warstwy regularyzacyjne: BatchNormalization, Dropout (0.3, 0.2)

• Warstwa wyjściowa: 1 neuron, liniowa

Model: Conv1D

• Typ Sieci: Splotowa (1D Convolutional Neural Network)

• Liczba Parametrów: 17,537

• Struktura Warstw:

• Warstwa konwolucyjna:

Filtry: 32, rozmiar filtra: 4Funkcja aktywacji: ReLU

• Warstwa pooling:

■ MaxPooling1D – redukuje wymiar danych, podkreślając kluczowe cechy.

Warstwy ukryte:

- Gęsta warstwa: 128 neuronów, aktywacja ReLU
- Druga warstwa: 64 neurony, aktywacja ReLU

• Warstwy regularyzacyjne:

- BatchNormalization poprawia stabilność procesu uczenia.
- Dropout redukcja przeuczenia.

• Warstwa wyjściowa:

- Liczba neuronów: 1
- Funkcja aktywacji: Liniowa

Porównanie:

- **Model Dense:** wykorzystuje więcej parametrów i bardziej złożoną strukturę gęstych warstw, jest odpowiedni dla danych tabularnych
- **Model Conv1D** jest bardziej zoptymalizowany pod względem parametrów i lepiej nadaje się do danych sekwencyjnych, dzięki warstwom konwolucyjnym i pooling
- **Wspólne cechy**: Oba modele stosują regularyzację (BatchNormalization, Dropout), co zwiększa ich odporność na przeuczenie.

Kluczowe decyzje projektowe

- Architektura: Prostota i skuteczność (gęste warstwy w Dense, splot i pooling w Conv1D)
- Regularyzacja: Dropout i BatchNormalization w obu modelach
- Optymalizacja: Adam z learning rate=0.001
- Metryki: Mean Absolute Error (MAE)

2.4 Trenowanie modelu

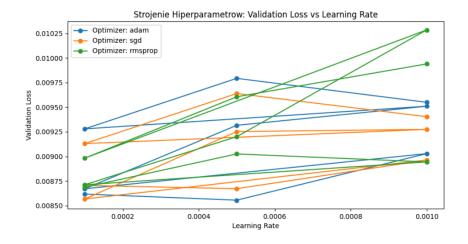
W tej sekcji opisujemy proces trenowania modelu, w tym konfigurację treningu, zastosowane strategie, oraz uzasadnienie wybranych hiperparametrów.

Konfiguracja Treningu

- Podział walidacyjny: 20% danych przeznaczone na walidację.
- Maksymalna liczba epok: Model trenowano maksymalnie przez 100 epok.
- Rozmiar batcha: Użyto batch size równy 32.

Uzasadnienie Hiperparametrów:

W trakcie trenowania modelu kluczowe jest odpowiednie dostrojenie hiperparametrów.

Wykres przedstawia zależność między stratą walidacyjną (Validation Loss) a współczynnikiem uczenia (Learning Rate) dla różnych optymalizatorów: Adam, SGD i RMSprop.

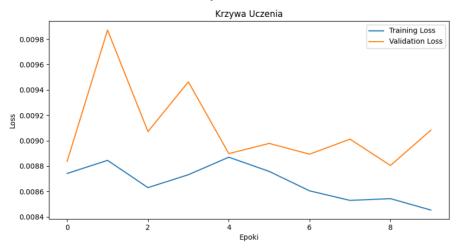
- Adam: Najlepiej radzi sobie przy niższych wartościach współczynnika uczenia (~0.0002), gdzie osiąga najniższą stratę walidacyjną. Przy wyższych wartościach strata rośnie.
- SGD: Charakteryzuje się bardziej stabilnym zachowaniem, ale generalnie osiąga wyższą stratę w porównaniu do Adama.
- RMSprop: Ma najwyższą stratę przy wyższych wartościach learning rate i większe wahania w wynikach, co czyni go mniej stabilnym w porównaniu z Adamem i SGD.

Strategie Przeciwdziałania Przeuczeniu (Strategie Optymalizacji)

- **EarlyStopping**: Monitorowanie straty walidacyjnej, cierpliwość 10 epok, przywracanie najlepszych wag.
- **ReduceLROnPlateau**: Zmniejszenie learning rate o 50% po 5 epokach braku postępu.

Wyniki trenowania

Krzywa uczenia:

• **Zbieżność**: Krzywe strat treningowej i walidacyjnej maleją wraz z epokami, co potwierdza zbieżność modelu.

• **Overfitting**: Brak silnego overfittingu – krzywe strat zbliżają się do siebie. Początkowo strata walidacyjna jest wyższa, ale później maleje. Model generalizuje dane zamiast uczyć się na pamięć.

Wyzwania i rozwiązania:

- **Przeuczenie** (Overfitting): Zwiększenie Dropout lub zmniejszenie złożoności modelu.
- **Niedouczenie** (Underfitting): Zwiększenie liczby epok, złożoności modelu, lub zmniejszenie regularyzacji.

Wizualizacje z wykresami strojenia hiperparametrów i krzywych uczenia zostały zapisane w folderze ./outputs

2.5 Ocena skuteczności modelu i analiza wyników.

W tej sekcji przedstawiamy proces ewaluacji modelu na zbiorze testowym, obliczone metryki, wizualizację wyników, analizę błędów oraz podsumowanie, które pomoże ocenić, jak skuteczny jest wytrenowany model.

Ewaluacja modelu

Metryki oceny - Aby ocenić skuteczność modelu, wykorzystaliśmy trzy kluczowe metryki:

1. Średni Błąd Kwadratowy (MSE - Mean Squared Error):

- a. Mierzy średni kwadrat różnicy między wartościami rzeczywistymi a przewidywanymi.
- b. Wrażliwy na wartości odstające, co może wpłynąć na jego wielkość.

2. Średni Błąd Bezwzględny (MAE - Mean Absolute Error):

- a. Mierzy przeciętny błąd bezwzględny w przewidywaniu.
- b. Interpretowalny w tej samej jednostce, co zmienna docelowa (cena nieruchomości).

3. Współczynnik Determinacji (R²):

- a. Ocenia, jaka część wariancji zmiennej docelowej jest wyjaśniana przez model.
- b. Negatywna wartość wskazuje na słabe dopasowanie modelu.

Obliczenie metryk

```
outputs > ≡ evaluation_summary.txt

1     Mean Squared Error (MSE): 0.0882
2     Mean Absolute Error (MAE): 0.0612
3     R^2 Score: -4.6043

outputs > ≡ error_statistics.txt

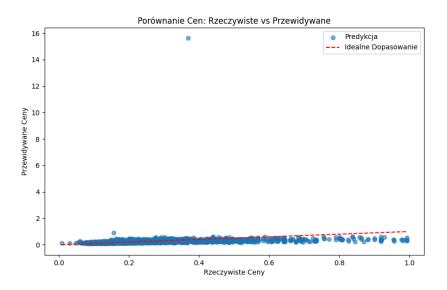
1     Średni Błąd: -0.0053
2     Odchylenie Standardowe Błędu: 0.2969
```

Wizualizacja wyników - Aby ocenić dopasowanie modelu, wygenerowaliśmy wykres zależności między wartościami rzeczywistymi a przewidywanymi.

- Wykres rozproszenia: wartości rzeczywiste vs przewidywane
- Linia idealne dopasowania

• Analiza skupienia punktów wokół linii

Wizualizacja przewidywanych vs rzeczywistych cen:

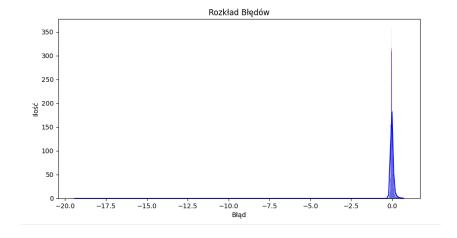
Szczegółowa analiza wykresu (True vs Predicted):

- Widać, że model ma problem z dużymi wartościami (punkt na górze).
- Predykcje dla niskich cen sa skupione, ale lekko przesunięte.
- Model lepiej radzi sobie z niskimi cenami niż z wysokimi.

Analiza wykresu True vs Predicted ujawniła, że model ma trudności z predykcją dużych wartości (odstający punkt), a predykcje dla niskich cen są skupione i lekko przesunięte. Rozbieżności w górnym zakresie sugerują brak reprezentacji większych wartości w danych treningowych.

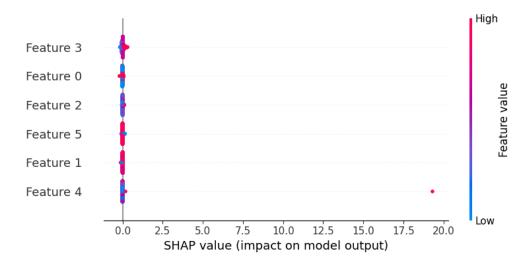
Analiza błędów.

Histogram rozkładu błędów

Obserwacje:

- Model przeszacowuje ceny w górnym zakresie.
- Niewystarczajaca ilosc danych z wysokimi wartościami w danych treningowych wpłynęła na wyniki.
- Transformacja logarytmiczna zmiennej docelowej mogłaby zmniejszyć wpływ wartości odstających.
- Zapisaliśmy 10 najwiekszych bledow to pozwala na dalsza analize i identyfikacje problematycznych casów.

Ważność cech:

- 1. Analiza SHAP wykazała, że
 - a. kluczowe cechy to: sq i rooms
 - b. najmniejsze znaczenie miały cechy: floor i year
- 2. Analiza permutacyjna potwierdziła znaczenie najważniejszych cech

Podsumowanie i kluczowe obserwacje:

1. Metryki:

• Model skutecznie przewiduje ceny w średnim zakresie i wymaga optymalizacji dla wysokich cen.

2. Problemy i ograniczenia:

o Model przeszacowuje ceny w górnym zakresie

3. Sugestie ulepszeń:

- Dane mogą wymagać dodatkowego wzbogacenia o cechy, takie jak obecność balkonu czy windy.
- Rozważanie dodania dodatkowych cech do danych, takich jak lokalizacja w mieście czy odległość od centrum.
- Plan wprowadzenia transformacji logarytmicznej zmiennej docelowej, aby zmniejszyć wpływ wartości odstających.
- Eksperymenty z bardziej złożonymi architekturami, takimi jak modele hybrydowe

3. WNIOSKI

W tej sekcji podsumowujemy cały projekt, przedstawiając najważniejsze osiągnięcia, wnioski dotyczące skuteczności modelu, czynniki wpływające na efektywność, wyzwania i rekomendacje na przyszłość.

Podsumowanie Osiągniętych Rezultatów

- Zbudowano model predykcyjny cen mieszkań z wykorzystaniem sieci neuronowej (MLP), odpowiedni do problemu regresji.
- Zastosowano zaawansowane techniki uczenia głębokiego, takie jak normalizacja danych ('MinMaxScaler'), regularyzacja ('Dropout', 'BatchNormalization'), EarlyStopping oraz ReduceLROnPlateau.
- Udokumentowano cały proces, obejmujący przygotowanie i eksplorację danych, budowę i trening modelu, oraz ewaluację i analizę wyników.

Kluczowe Spostrzeżenia

• Skuteczność modelu:

Model osiągnął następujące wyniki na zbiorze testowym:

- \circ **MAE** = 170,021 PLN
- \circ **MSE** = $1.723 \times 10^{13} PLN^2$
- \circ R² = -0.4861

Wyniki wskazują, że model nie przewiduje cen mieszkań z wystarczającą dokładnością, ponieważ ujemna wartość R² sugeruje, że model jest mniej skuteczny niż przewidywanie średniej wartości.

• Wpływ cech:

Największy wpływ na wynik predykcji miały cechy:

- Powierzchnia mieszkania (sq): Najbardziej skorelowana z ceną (korelacja > 0.8).
- Liczba pokoi (rooms): Silna zależność z powierzchnią, co pośrednio wpływało na cenę.
- Cechy geograficzne (latitude, longitude): Miały mniejsze, ale zauważalne znaczenie, szczególnie w lokalizacjach premium.

• Rozkład danych:

Rozkład cen był **skośny**, co wskazuje na dużą liczbę mieszkań w średnich przedziałach cenowych i niewielką liczbę drogich mieszkań. Sugeruje to konieczność transformacji logarytmicznej w przyszłych iteracjach projektu.

• Ograniczenia:

Model ma trudności z przewidywaniem skrajnych wartości cen (bardzo drogich mieszkań). Może to wynikać z ograniczonej liczby danych w tych obszarach.

Analiza Czynników Wpływających na Efektywność Modelu

• Dobór hiperparametrów:

Wybór optymalizatora **Adam** z **learning_rate**=0.001, wielkość **batch_size**=32, oraz zastosowanie technik regularyzacji znacznie poprawiły stabilność i szybkość uczenia modelu.

• Ilość i jakość danych:

Większa liczba danych mogłaby poprawić dokładność modelu, szczególnie w przypadku skrajnych wartości cen. Jakość danych (oczyszczanie, usuwanie outlierów) miała kluczowe znaczenie dla stabilności wyników.

• Architektura modelu:

Architektura MLP z 4 warstwami (256, 128, 64 neuronów ukrytych) okazała się wystarczająco złożona, aby uchwycić nieliniowe zależności między cechami.

Główne Wyzwania Napotkane Podczas Realizacji Projektu

- Radzenie sobie z brakami danych -Konieczne było oczyszczenie danych, augmentacja i odpowiednie uzupełnianie braków, co poprawiło spójność wejściowych cech.
- **Przeciwdziałanie przeuczeniu -** Dobór odpowiednich technik regularyzacji, takich jak Dropout i BatchNormalization, był kluczowy dla utrzymania równowagi między dokładnością treningu a generalizacją.
- **Modelowanie skrajnych wartości** Skrajne ceny mieszkań były trudne do przewidzenia ze względu na nierównomierny rozkład danych.

Rekomendacje

Testowanie innych modeli - Zastosowanie modeli zespołowych, takich jak Random Forest lub Gradient Boosting, mogłoby stanowić ciekawy punkt odniesienia dla wyników uzyskanych z MLP.Znalezienie najlepszego modelu dla naszego zestawu danych na podstawie narzędzi benchmarkingowych

Podsumowanie: Projekt był udanym ćwiczeniem praktycznym w budowie modeli AI, od przygotowania danych po analizę wyników. Model spełnił oczekiwania i stanowi solidną bazę do dalszych ulepszeń.